

ZÁKON NA OCHRANU REPUBLIKY č. 50/1923 Sb.

ze dne 19. března 1923

na ochranu republiky (ve znění zákonů č. 124/1933 Sb., č. 140/1934 Sb. a č. 68/1935 Sb.)

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA I.

Úklady o republiku.

§ 1

Úklady.

Kdo se pokusí:
násilím změnit ústavu republiky, zejména pokud jde o samostatnost, jednotnost nebo demokraticko-republikánskou formu státu,
násilím úplně znemožnit ústavní činnost presidenta republiky, jeho náměstka, zákonodárného sboru, vlády nebo guvernéra Podkarpatské Rusi.
násilím přivtělit cizímu státu území republiky neb odtrhnouti od něho jeho část,
trestá se zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem na doživotí.

§ 2

Příprava úkladů.

Kdo se s někým spolčí k úkladům o republiku,
kdo vejde k témuž konci ve styk přímý nebo nepřímý s cizí mocí nebo s cizími činiteli, zejména vojenskými nebo finančními,
kdo k témuž konci sbírá branné nebo pomocné síly, je organizuje nebo cvičí,
kdo poskytuje neb opatřuje k témuž konci zbraně, střelivo nebo jiné prostředky,
trestá se za zločin těžkým žalářem od jednoho do pěti let, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od pěti do deseti let.

§ 3

Ohrožení bezpečnosti republiky.

1. Kdo v úmyslu poškodit republiku ji vydá nebezpečí války nebo nepřátelského činu moci neb ozbrojeného napadení nebo takové nebezpečí zvýší, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od deseti do dvaceti let nebo na doživotí.

2. Kdo způsobí nebo podporuje ozbrojené povstání v republice v úmyslu ohrozit tím její bezpečnost zvenčí, trestá se za zločin těžkým žalářem od jednoho do pěti let, za okolností zvláště přitěžujících žalářem od pěti do dvaceti let.

3. Kdo za účelem uvedeným pod. čís. 1 nebo 2 s někým se spolčí nebo vejde ve styk přímý nebo nepřímý s cizí mocí nebo s cizími činiteli, zejména vojenskými nebo finančními,
trestá se za zločin těžkým žalářem od šesti měsíců do pěti let.

HLAVA II.

Poškozování republiky a útoky na ústavní činitele.

§ 4

Prorada.

1. Zmocněnec republiky, který při jednání s cizí mocí poruší své povinnosti, ač ví, že tím poškodí důležitý zájem republiky,

kdo zničí, odstraní, utají, poruší nebo padělá listiny nebo jiné důkazy o právních poměrech republiky k jinému státu, ač ví, že tím poškodí důležitý zájem republiky,

trestá se za zločin žalářem od jednoho do pěti let a spáchal-li čin v úmyslu, aby poškodil republiku, těžkým žalářem od pěti do deseti let.

2. Spáchal-li viník čin z hrubé nedbalosti, trestá se za přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

§ 5

Zrada státního tajemství.

1. Kdo vyzradí přímo nebo nepřímo cizí moci skutečnost, opatření nebo předmět, jež vláda tají v takovém zájmu mají zůstatí utajeny před cizí mocí,

kdo vyzvídá takovou skutečnost, opatření nebo předmět, aby je vyzradil přímo nebo nepřímo cizí moci,

trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do pěti let a spáchal-li čin v úmyslu, aby poškodil republiku, těžkým žalářem od pěti do deseti let.

2. Kdo hrubou nedbalostí způsobí, že taková skutečnost, opatření nebo předmět se stanou nebo mohou se státí známými cizí moci, ačkoli podle svého veřejného postavení je povinen uchovávatí je v tajnosti neb ačkoli mu taková povinnost byla výslovně uložena hledíc na jeho služební nebo smluvní poměr, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

§ 6

Vojenská zrada.

1. Kdo za války opatřuje nepříteli nějaký prospěch nebo způsobí škodu branné moci nebo vojenským podnikům republiky nebo jejího spojence,

příslušník republiky, který za války koná službu v nepřátelském vojsku,

trestá se za zločin těžkým žalářem od tří do pěti let, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od pěti do dvaceti let nebo na doživotí.

2. Stejně se trestá:

kdo vyzradí cizí moci nebo nepřímo skutečnost, že opatření nebo předmět, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky,

kdo vyzvídá takovou skutečnost, opatření nebo předmět, aby je vyzradil přímo nebo nepřímo cizí moci,

kdo za těmito účely s někým se spolčí nebo vejde ve styk přímý nebo nepřímý s cizí mocí nebo s cizími činiteli, zejména vojenskými nebo finančními.

3. Kdo vědomě ohrožuje obranu republiky tím, že vyzradí osobně nepovolané skutečnost, opatření nebo předmět, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky, nebo tím, že vyzvídá takovou

skutečnost, opatření nebo předmět, aby je vyhradil osobně nepovolané, trestá se, není-li čin přísněji trestný, za zločin žalářem od šesti měsíců do tří let.

4. Kdo hrubou nedbalostí způsobí, že taková skutečnost, opatření nebo předmět se stanou nebo mohou se státí známými cizí moci, ačkoli podle svého veřejného postavení je povinen uchovávat je v tajnosti neb ačkoli mu taková povinnost byla výslovně uložena hledíc na jeho služební nebo smluvní poměr, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

§ 7

Tresty za některé útoky na život ústavních činitelů.

1. Pokus zločinu vraždy (§ 134 zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř.z., § 278 zák. čl. V z r. 1878, a § 413 zákona ze dne 15. ledna 1855, č. 19 ř. z.), zločin úmyslného zabití člověka (§ 279 zák. čl. V z r. 1878) i pokus tohoto zločinu trestá se těžkým žalářem doživotním, byl-li spáchán na prezidentu republiky nebo na jeho náměstků.

2. Týmž trestem trestají se tyto činy, byly-li spáchány na předsedovi vlády, členu vlády nebo členu zákonodárského sboru u výkonu jich pravomoci nebo pro tento výkon nebo vůbec pro jejich činnost v životě politickém, jakož i byly-li spáchány na guvernéru Podkarpatské Rusi nebo na členu státního soudu u výkonu jejich pravomoci nebo pro tento výkon.

3. Ustanovení čís. 1 a 2 vztahuje se také na činy, které byly spáchány na bývalém prezidentu republiky, jeho náměstků, předsedovi vlády, členu vlády, guvernéru Podkarpatské Rusi a členu státního soudu pro výkon jejich pravomoci, vyjma že tyto osoby byly své hodnosti zbaveny v důsledku rozsudku senátu, rozsudku trestního soudu nebo nálezu disciplinárního.

4. Trestem uvedeným pod čís. 1 se trestá, neustanovuje-li platné právo trestu přísnějšího, ten, kdo spolupůsobí ke spáchání nebo při spáchání vraždy nebo úmyslného zabití člověka za okolností na osobách uvedených pod č. 1 až 3, a to i když čin nebyl dokonán. Ukazuje-li menší míra na menší trestnost, je trestem těžký žalář od deseti do dvaceti let. Této mírnější sazby nelze však užítí na účastníka, je-li pachatelem osoba mladší dvaceti let.

5. Doživotním těžkým žalářem trestá se také ten, kdo spáchal některý z činů uvedených pod č. 4 v době mezi dokonáním osmnáctým a dvacátým rokem svého věku nebo kdo v tomto věku spolupůsobil ke spáchání nebo při spáchání takového činu, a to i když čin nebyl dokonán. Ukazuje-li menší míra účasti osoby mladší dvaceti let na menší trestnost, je trestem těžký žalář od pěti do dvaceti let.

§ 8

Tělesné poškození ústavních činitelů.

1. Kdo úmyslně poškodí na těle presidenta republiky nebo jeho náměstka, kdo úmyslně poškodí na těle předsedu nebo členu vlády u výkonu jich pravomoci nebo pro tento výkon nebo vůbec pro jejich činnost v politickém životě, kdo úmyslně poškodí na těle předsedu zákonodárského sboru, guvernéra Podkarpatské Rusi nebo členu státního soudu u výkonu jich pravomoci nebo pro tento výkon, trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do pěti let.

2. Způsobil-li vinník svým těžké poškození na těle nebo smrt nebo nebezpečí takového výsledku, je trestem těžký žalář od pěti do dvaceti let.

3. Měl-li vinník v případě čís. 1 nebo 2 úmysl způsobiti poškození těžké, je trestem těžký žalář od pěti do dvaceti let nebo na doživotí.

4. Spáchal-li vinník čin dříve než dokončil dvacátý rok svého věku, je v případě čís. 2 a 3 trestem těžký žalář od dvou do deseti let.

5. Těmito ustanoveními chráněny jsou také osoby uvedené v § 7, čís. 3.

§ 9

Spolčení k útokům na ústavní činitele.

Kdo se s někým spolčí k tomu konci, aby byl spáchán zločin uvedený v § 7 nebo 8 neb aby takové činy byly páčány,
kdo vědomě podporuje jakýmkoliv způsobem takové spolčení nebo jeho účastníky,
trestá se za zločin žalářem od jednoho do pěti let.

§ 10

Násilí proti ústavním činitelům neb osobování si jich moci.

1. Kdo užije násilí, aby působil v určitém směru na výkon pravomoci presidenta republiky nebo jeho náměstka, zákonodárného sboru, jeho předsedy, předsednictva, výboru nebo komise, vlády, předsedy nebo člena vlády nebo guvernéra Podkarpatské Rusi neb aby jim v takovém v takovém výkonu bránil nebo jej mařil,
kdo proti nim užije násilí za výkon jich pravomoci,
trestá se za zločin žalářem od jednoho do pěti let, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od pěti do deseti let.

2. Kdo svépomocně sám nebo ve spojení s jinými si osobuje pravomoc vyhrazenou presidentu republiky, zákonodárnému sboru, vládě, guvernérovi Podkarpatské Rusi, sboru vykonávajícímu trestní soudnictví nebo veřejnou správu, trestá se zločin žalářem od šesti měsíců do jednoho roku, za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od jednoho do pěti let.

§ 11

Urážka presidenta republiky.

1. Kdo před dvěma nebo více lidmi presidentu republiky nebo jeho náměstku na cti ublíží vyhrůžkou zlého nakládání nebo jiným hrubě zneuctivajícím projevem nebo ho uvede ve veřejný posměch,

kdo pronese o něm obvinění, věda, že tím vážně ohrozí jeho čest,
trestá se za přestupek vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

2. Dopustí-li se vinník činu veřejně nebo tváří v tvář presidentu republiky (jeho náměstku) neb opětovně před dvěma nebo více lidmi při různých příležitostech nebo ho tělesně ztýrá, trestá se za přečin vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

3. Důkaz pravdy i přesvědčení o pravdě je vyloučen.

§ 12

Nepřekážení nebo neoznámení trestných podniků.

1. Kdo opomine překaziti trestné činy uvedené v § 1, 2, 6 až 9, ačkoli tak mohl učiniti snadno a bez nebezpečí pro sebe a osoby blízké,
kdo se doví věrohodným způsobem, že se chystá takový zločinný podnik nebo že byl spáchán

čin uvedený v § 6, čís. 2 a 3 a opomine to neodkladně oznámiti věrohodným způsobem úřadu neb ohroženému,

trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do jednoho roku.

2. Má-li vinník zvláštní povinnost čin překaziti neb oznámiti nebo jednal-li v úmyslu pachatele podporovati, je trestem těžký žalář od jednoho roku do pěti let.

3. Neoznámení není trestné, dověděl-li se vinník o podniku v době, kdy již bylo od něho upuštěno, leč jde-li o vojenskou zradu podle § 6, čís. 2 a 3.

HLAVA III.

Ohrožování míru v republice a vojenské bezpečnosti její.

§ 13

Nedovolené ozbrojování.

1. Kdo bez úředního povolení:

opatří přechovává nebo jinému přenechá dělo, kulomet, samostříl (automatickou pušku), ruční granát, minomet, plamenomet nebo zbraň podobné účinnosti nebo součástky, jichž je nezbytně zapotřebí k užití takové zbraně,

hromadí nebo rozděljuje ruční nebo stelné zbraně, střelivo, vojenským účelům sloužící třaskaviny nebo jedovaté plyny,

tvoří ozbrojené skupiny nebo je cvičí v zacházení se zbraní,

trestá se za zločin žalářem od jednoho měsíce do jednoho roku.

2. Jednal-li vinník vědomě k účelům pozdvižení nebo vzbouření (vzpoury), trestá se těžkým žalářem od šesti měsíců do pěti let.

3. Kdo se zúčastní ozbrojené skupiny, věda, že jejím účelem je pozdvižení nebo vzbouření (vzpourea), trestá se zločin žalářem od jednoho měsíce do dvou let.

4. Kdo opomine neodkladně a věrohodným způsobem oznámiti úřadu nedovolené ozbrojování (čís. 1 až 3), o němž se dověděl věrohodným způsobem, ačkoliv tak mohl učiniti snadno a bez nebezpečí pro sebe a osoby blízké, trestá se za přečin tuhým vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

5. Vyzve-li státní správa obyvatelstvo vyhláškou, aby vydalo zbraně, nebude za nedovolené ozbrojování potrestán, kdo zbraně odevzdá úřadu ve lhůtě stanovené vyhláškou.

§ 14

Rušení obecného míru.

1. Kdo veřejně nebo před více lidmi nebo více lidí pobuřuje státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti nebo demokraticko-republikánské formě,

trestá se přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do dvou let.

2. Kdo veřejně popuzuje k násilnostem nebo jiným nepřátelským činům proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich národnost, jazyk, rasu nebo náboženství nebo proto, že jsou bez vyznání, trestá se za přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

3. Kdo veřejně popuzuje k zášti proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich národnost, jazyk, rasu nebo náboženství nebo proto, že jsou bez vyznání, trestá se za přečin vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců.

4. Kdo veřejně popuzuje k násilnostem nebo jiným nepřátelským činům proti jednotlivci pro jeho národnost, jazyk, rasu nebo náboženství nebo proto, že je bez vyznání, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do tří měsíců.

5. Stejně se trestá, kdo veřejně způsobem surovým nebo štvavým hanobí republiku, národ nebo národní menšinu tak, že to může snížit vážnost republiky neb ohrozit obecný mír v republice nebo její mezinárodní vztahy.

6. Stejně se trestá pro přečin, kdo veřejně způsobem surovým nebo štvavým hanobí Národní shromáždění, některou jeho sněmovnu, předsednictvo, výbor nebo komisi.1)

§ 14a

Kdo veřejně nebo před více lidmi nebo více lidí popuzuje k násilnostem, nepřátelským činům nebo k zášti proti jednotlivým skupinám obyvatelů anebo proti jednotlivci proto, že jsou stoupenci demokraticko-republikánské státní formy nebo demokratického řádu Československé republiky, trestá se za přečin vězení od osmi dnů do tří měsíců.

neplatil

§ 14b

neplatil

neplatil

§ 14c

neplatil

neplatil

§ 14d

neplatil

§ 15

Výzva k neplnění zákonných povinností nebo k trestným činům.

1. Kdo vybízí k hromadnému neplnění veřejnoprávních povinností, uložených zákonem, trestá se za přečin tuhým vězením od čtrnácti dnů do jednoho roku.

2. Kdo veřejně podněcuje ke zločinu nebo přečinu, trestá se za přečin tuhým vězením od osmi dnů do jednoho roku.

3. Podněcoval-li vinník ke zločinu uvedenému v § 1, 2, 7 nebo 8 nebo ke zločinu vojenskému nebo k hromadnému páchání přečinu podle § 47 až 51 branného zákona ze dne 19. března 1920, č. 193

Sb. z. a n., trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do pěti let.

4. Kdo veřejně vybízí k hromadnému páchání přestupku, trestá se za přestupek vězením od tří dnů do tří měsíců.

5. Vinník není podle ustanovení odst. 2 a 4 trestný, podněcoval-li k přečinu nebo přestupku, stíhanému jen na žádost (soukromý návrh) poškozeného.

§ 16

Schvalování trestných činů.

1. Kdo veřejně vychvaluje nebo výslovně schvaluje zločin nebo přečin nebo jinak projevuje s ním souhlas,

kdo veřejně vychvaluje nebo oslavuje pachatele pro takový čin,

kdo, předem se s pachatelem nedohodna, jakýmkoli způsobem jej za takový čin odmění, neb, aby tím projevil souhlas s jeho činem, poskytne mu náhradu za peněžitý trest nebo jiný plat rozsudkem trestního soudu mu uložený nebo s tímž úmyslem veřejně sbírá takový peněžitý trest nebo náhradu, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do jednoho roku.

2. Jde-li o zločin uvedený v § 1, 2, 7 nebo 8, trestá se vinník za zločin žalářem od šesti měsíců do tří let.

3. Kdo do jednoho roku po spáchání zločinu uvedeného v § 7 nebo 8 v tiskopise nebo rozšířením spise uveřejní, veřejně předvádí, vystavuje nebo rozšiřuje obraz pachatelův, trestá se, nestalo-li se to k účelům vědeckým nebo na žádost úřadu k účelům trestního řízení, za přestupek trestem peněžitým od 50 Kč do 10 000 Kč nebo vězením od tří dnů do jednoho měsíce.

4. Vinník není trestný podle odst. 1, jde-li o přečin, stíhaný jen na žádost (soukromý návrh) poškozeného.

§ 17

Sdružování státu nepřátelské.

1. Kdo založí tajnou organizaci, jejímž účelem je podvracet samostatnost, ústavní jednotnost nebo demokraticko-republikánskou formu státu,

kdo znaje účel takového sdružení k němu přistoupí, s ním se stýká, jeho činnosti jakýmkoli způsobem se zúčastní, je nebo jeho členy v jich podvratných snahách hmotně nebo jakýmkoli jiným způsobem podporuje,

trestá se za přečin tuhým vězením od jednoho měsíce do dvou let.

Tajnou organizací je i taková, která, majíc ve skutečnosti účel uvedený v odst. 1, předstírá jiný účel.

2. Úředník, který se doví o organizaci uvedené v odst. 1 neb o jejích schůzkách a opomine to oznámiti podle své povinnosti, trestá se za přečin tuhým vězením od jednoho do tří měsíců, za okolností zvláště přitěžujících tuhým vězením od tří měsíců do jednoho roku.

§ 18

Šíření nepravdivých zpráv.

1. Kdo veřejně sděluje, nebo jinak rozšiřuje nepravdivou zprávu, již pokládá za pravdivou nemá dostatečných důvodů, ač ví, že tím vážně znepokojí obyvatelstvo nějakého kraje nebo místa nebo část tohoto obyvatelstva, trestá se za přestupek trestem peněžitým od 50 do 10 000 Kč nebo

vězením od tří dnů do tří měsíců.

2. Kdo veřejně sděluje nebo jinak rozšiřuje nepravdivou zprávu, ač ví, že tím poškozujee bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost nebo pořádek nebo že tím způsobuje zdražování předmětů potřeby, překotné a hromadné koupě nebo prodeje nebo překotné a hromadné vybírání vkladů, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do tří měsíců.

3. Ví-li vinník, že zpráva je nepravdivá, trestá se v obou případech (č. 1 a 2) za přečin tuhým vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

§ 19

Návrat členů bývalé panovnické rodiny nebo podpora takového návratu.

1. Člen bývalé panovnické rodiny Habsbursko-lotrinské a potomek takového člena, jež bez svolení vlády vstoupí nebo zdržuje se na území Československé republiky, kdo ho při tom jakýmkoli způsobem podporuje nebo dověda se věrohodným způsobem o jeho zatajovaném pobytu na území Československé republiky, úřadu to neoznámí neodkladně a věrohodným způsobem, trestá se za přečin tuhým vězením od šesti měsíců do jednoho roku.

2. Byl-li vinník již před tím pro takový čin pravoplatně odsouzen nebo měl-li zvláštní povinnost návrat a pobyt takové osoby oznámiti, trestá se za zločin žalářem od jednoho roku do pěti let.

§ 20

Hrubá neslušnost.

Kdo hrubou neslušností ruší výkon pravomoci presidenta republiky, jeho náměstka, zákonodárného sboru, jeho předsedy nebo předsednictva, výboru nebo komise, vlády, jejího předsedy nebo člena nebo guvernéra Podkarpatské Rusi, aby snížil jejich vážnost, kdo potupí jméno republiky, její znak, vlajku nebo barvy nebo vypoďobení presidenta republiky, nebo kdo je poškodí neb odstraní, aby snížil vážnost republiky nebo presidenta republiky, trestá se za přestupek vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

§ 21

Svádění nebo pomáhání k vojenským zločinům nebo nadržování jim.

1. Kdo navede nebo hladí navésti k vojenskému zločinu nebo při takovém zločinu pomáhá, trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do pěti let.

2. Stejně se trestá, kdo pachateli vojenského zločinu po spáchání jeho nadržuje ukrýváním nebo pomáháním k útěku nebo na útěku.

3. V případě č. 2 není vinník trestný, nadržoval-li osobě blízké.

§ 22

Nedovolené najímání vojska.

Kdo bez dovození vlády najímá příslušníka republiky pro vojenskou službu cizí moci nebo kdo najímání takové zprostředkuje, trestá se za zločin žalářem od šesti měsíců do pěti let.

§ 23

Nedovolené zpravodajství.3)

Kdo tiskem uveřejní zprávu o síle, válečné zdatnosti nebo pobytu vojska neb o jiném zařízení republiky nebo jejího spojence, zavedeném k obraně, ač to bylo úředně zakázáno neb ač mohl ze zprávy nebo jiných okolností věděti, že uveřejněním ohrožuje zájem státu,

kdo tiskem uveřejní zprávu o mimořádných zařízeních k udržení neb obnovení pokoje, ač to bylo úředně zakázáno,
trestá se za přečin vězením od osmi dnů do šesti měsíců.

Zakazuje se podle § 23 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb. z. n., na ochranu republiky, uveřejňovati tiskem tyto zprávy:

1. Zprávy o přípravách a opatřeních, které mají za účel mobilisovati československou brannou moc a uvésti ji ve stav pohotovostní jak na hranicích, tak i v zápolí, nebo o okolnostech, ze kterých se dá souditi na takové přípravy neb opatření;
2. zprávy o přípravách na obranu proti letadlům;
3. zprávy o zařízeních, provozu a zásobách ve výzbrojích, výstrojích a muničních skladištích, jakož i v prachárnách. Dále zprávy o řízení, zařízeních a provozu takových továren neb jejich částí které pracují pouze na dodávkách válečného materiálu;
4. zprávy o chystaném zavádění nových bojových prostředků, popisy těchto nových bojových prostředků, zprávy o průběhu a výsledku zkoušek s nimi, jakož i o počtu, v jakém budou tyto bojové prostředky v celé armádě neb u jednotlivých vojenských útvarů zavedeny;
5. zprávy o dodávkách válečného materiálu pro československou brannou moc a její spojence.

Tato ustanovení neplatí pro zprávy, které dodá tisku tisková služba ministerstva národní obrany. (T. N. O.).

§ 24

Ohrožování obrany republiky.

1. Kdo proti zákazu dopraví do ciziny zbraně, střelivo nebo jiný válečný materiál, trestá se za přečin vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

2. Kdo bez úředního povolení zhotoví popis, plán, nákres nebo snímek některého zařízení neb opatření na obranu republiky,

kdo bez úředního povolení úřední plány, nákresy, snímky nebo spisy o takových zařízeních neb opatřeních opiše, obkreslí neb ofotografuje nebo jinému dá nebo nechá opsati, obkresliti neb ofotografovati,

kdo bez úředního povolení uvedené předměty sobě nebo jinému opatří neb uveřejní, trestá se, není-li čin přísněji trestný, za přestupek peněžitým trestem od 50 Kč do 10 000 Kč nebo vězením od osmi do šesti měsíců.

§ 25

Ohrožování veřejné správy orgánem moci veřejné.

Orgán moci veřejné, který vykonává svůj úřad úmyslným jednáním neb úmyslným opominutím proti zákonům ústavním nebo proti zákonům a nařízením, vydaným na provedení zákonů

ústavních, ohrožuje zájmy veřejné správy, trestá se, není-li čin jeho přísněji trestný, za přestupek pokutou do 10 000 Kč nebo vězením do tří měsíců, a to dohlédacím úřadem správy státní přímo nadřízeným a není-li takového, úřadem, který určí vláda.

§ 26

Neodstranění nebo zřízení nedovolených pomníků.

1. Politický (státní policejní) úřad může nařídit, aby byly odstraněny pomníky, nápisy a jiné památky umístěné na veřejném místě nebo tak, že jsou viditelné z veřejného místa, jsou-li rázu protistátního nebo jsou-li zřízeny některému členu rodin panovavších v Rakousku, Uhersku nebo Rakousko-Uhersku, v říši Německé nebo některému členu dynastií panovavších r. 1914 na půdě říše Německé.

Tentýž úřad může také zakázat zřizování takových pomníků, nápisů a památek na příště.

Za pomníky nebo památky považují se zejména i poprsí, desky, obrazy, znaky a odznaky.

Místem veřejným rozumějí se ve smyslu tohoto ustanovení náměstí, ulice, veřejné cesty, sady, veřejné sbírky, lázně, školy, výčepní a zábavní místnosti a jiná veřejně přístupná prostranství a místnosti.

2. Nevyhoví-li ten komu bylo pravomocně nařízeno, aby odstranil takový pomník, nápis nebo památku, tomuto nařízení ve stanovené lhůtě,

kdo přes zákaz zřídí nový takový pomník, nápis nebo památku,

trestá se politickým (státním policejním) úřadem za přestupek pokutou do 10 000 Kč nebo vězením do tří měsíců neb obojím trestem. Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi v místech, kde není státního policejního úřadu, vydává trestní nález administrativní vrchnost policejní.

HLAVA IV.

Závěrečná ustanovení.

§ 27

Účinná lítost.

1. Pro úklady (§ 1), jich přípravu (§ 2), ohrožení bezpečnosti republiky (§ 3) nebo vojenskou zradu (§ 6) není trestný, kdo dobrovolně a ne proto, že jeho jednání bylo odhaleno, od něho upustí a buď učiní oznámení úřadu včas, kdy škodlivý výsledek mohl býti zamezen, nebo sám jej zamezí nebo napraví.

2. Účastník na spolčení k úkladům (§ 2), k ohrožení bezpečnosti republiky (§ 3), k vojenské zradě (§ 6) nebo k útokům na ústavní činitele (§ 9) není pro tento čin trestný, jestliže dříve, než bylo podniknuto ještě něco jiného než spolčení, a ne proto, že spolčení bylo odhaleno, buď způsobil, že od podniku bylo upuštěno, nebo spolčení úřadu oznámil.

3. Oznámením trestného podniknutí nestává se beztrestným ten, kdo v úmyslu, aby je vyhradil úřadu, je nastrojil nebo naváděl k účasti na něm.

§ 28

Vyměřování trestu.

(1) Za přitěžující budiž pokládáno zejména, že čin byl spáchán se zbraní, ze zjištěnosti, osobami společnými, orgánem moci veřejné, duchovním, školním učitelem nebo na místech nebo za okolností vyžadujících zvláštní vážnosti (jako jsou veřejnoprávní sbory, úřady, školy, místa pro bohoslužbu), pokud již zákon sám na tyto okolnosti zvláště nehledí.

(2) Snížení dočasný trest na svobodě pod dolejší hranici trestní sazby a zaměnění jeho způsob za mírnější je vyloučeno, jde-li o zločin uvedený v § 1, § 2, § 6, č. 1 až 3, § 7, č. 4 při sazbě od pěti do dvaceti let. V ostatních případech nemá soudce tohoto práva, byl-li čin v tomto zákoně uvedený spáchán v době války nebo v době, kdy byl veřejný pořádek porušen ve větším rozsahu a k jeho obnovení bylo nutno užití mimořádné moci, vyjímajíc, že šlo o přečin § 5, č. 2, § 6, č. 4, § 11 a § 16, č. 1 neb o přestupek § 20.

(3) Jinak může soudce užití tohoto práva s omezením, že, je-li zákonnou sazbou těžký žalář nejméně pětiletý, nesmí uložit trest mírnější než žalář jednoho roku, a je-li zákonná sazba těžký žalář nejméně desetiletý, trest mírnější než žalář tří let. Místo těžkého žaláře doživotního nesmí uložit trest mírnější než těžký žalář desetiletý.

(4) Byl-li na osobách a za okolností uvedených v § 7 spáchán zločin vraždy, může soud místo trestu smrti uložit toliko doživotní těžký žalář (káznici).4)

§ 29

Trest peněžítý a zabavení jmění.

1. Za čin trestný podle tohoto zákona může soud vedle trestu na svobodě uznati také na trest peněžítý, zejména byl-li čin spáchán ze zjištěnosti nebo v úmyslu poškoditi republiku. Tento trest je vyměřiti za přestupek od 50 Kč do 10.000 Kč, za přečin od 200 Kč do 50.000 Kč a za zločin od 1.000 Kč do 500.000 Kč.

2. Peněžité tresty a pokuty uložené podle tohoto zákona připadají státu.

3. Odsoudí-li soud pro zločin uvedený v § 1 až 5 nebo v § 6, č. 1 a 2, může vyřknouti, že ze jmění odsouzeného určitá část připadá státu jako náhrada za škodu činem způsobenou. O zajištění a dobývání této náhrady platí ustanovení § 18 o trestání válečné lichvy ze 17. října 1919, č. 568 Sb. z. a n.

§ 30

Náhradní trest na svobodě.

(1) Doba náhradního trestu na svobodě za nedobytný trest peněžítý budiž stanovena podle zavinění, a to za každých 10 Kč až 100 Kč uloženého trestu na penězích jedním dnem trestu na svobodě.

(2) Uložil-li soud trest peněžítý vedle trestu na svobodě, vyměří náhradní trest stejným druhem trestu jako uložený hlavní trest na svobodě; jinak budiž místo nedobytného trestu na penězích uložen náhradní trest vězení (uzamčení).

(3) Doba náhradního trestu nesmí převyšovati meze zákonné sazby trestu na svobodě na čin stanoveného, a byl-li peněžítý trest uložen vedle trestu na svobodě, spolu s ním meze jeho zákonné sazby. Nikdy nesmí však býti při odsouzení za přestupek uložen vyšší náhradní trest než čtrnáct dnů, při odsouzení za přečin šest týdnů, při odsouzení za zločin šest měsíců.

(4) Má-li se vyměřiti náhradní trest na svobodě za několik peněžitých trestů uložených za sbíhací se trestné činy, uloží se toliko náhradní trest na svobodě za nejvyšší z těchto trestů. Při tom přihlédne soud k ostatním uloženým peněžitým trestům.

(5) Byl-li vedle peněžitého trestu uložen trest smrti nebo doživotí neb aspoň patnáctiletý trest na svobodě, náhradní trest se neuloží.

§ 31

Zabrání a propadnutí.

(1) Má-li obviněný ve svém majetku předměty, o něž se trestným činem obohatil, nebo jiné předměty, jež si za ně opatřil, nebo hodnotu takových předmětů, může soud prohlásiti, že tyto předměty nebo jich hodnota se zabírají ve prospěch státu.

(2) Předměty, jimiž trestný čin byl podniknut nebo které trestným činem byly vyrobeny nebo získány nebo které jsou zřejmě určeny ke spáchání trestného činu, může soud prohlásiti propadlými ve prospěch státu, nehledě k výsledku trestního řízení, ohrožují-li bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost nebo veřejný pořádek. Nenáleží-li tyto předměty obviněnému, rozhodne o propadnutí sborový soud první stolice, u něhož trestní řízení se vede nebo v jehož obvodě se předměty nalézají, ve shromáždění tří soudců v neveřejném sedění po slyšení veřejného žalobce a zúčastněné strany. Na toto rozhodnutí mohou obě strany podati do tří dnů stížnost, o níž rozhodne sborový soud druhé stolice.

§ 32

Ztráta čestných práv občanských.

(1) Uzná-li soud pro zločin uvedený v tomto zákoně na trest nejméně jednoho roku, vysloví zároveň jako vedlejší trest, že odsouzený pozbývá čestných práv občanských. Totéž vysloví soud, když uzná pro zločin na trest kratší jednoho roku, byl-li spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

(2) Ztráta čestných práv občanských znamená:

1. trvalou ztrátu vyznamenání, řádů a čestných odznaků, veřejných služeb, hodností a funkcí, akademických hodností a povolání, pro něž taková hodnost je podmínkou, jakož i ztrátu odpočivných a zaopatřovacích požitků, platů z milosti i všelikých jiných platů z peněz veřejných,
2. ztrátu způsobilosti k nabytí a opětovnému nabytí práv uvedených pod č. 1,
3. ztrátu práv voliti a volen neb povolán býti k veřejné funkci nebo hlasovati ve věcech veřejných.

(3) Ztráta čestných práv občanských nastane právní mocí rozsudku a trvá, pokud jde o způsobilost k nabytí neb opětovnému nabytí akademických hodností a povolání pro něž taková hodnost je podmínkou, až do vykonání trestu, pokud jde o způsobilost k nabytí neb opětovnému nabytí jiných práv uvedených v odstavci druhém č. 1, po dobu, kterou určí soud od tří do deseti let, a pokud jde o ztrátu práva uvedeného v odstavci druhém č. 3, tři léta.

(4) Tato doba počítá se v obou případech posléze uvedených od vykonání nebo prominutí trestu nebo promlčení jeho výkonu.

§ 33

Vypovědění.

(1) Je-li cizinec odsouzen za zločin podle tohoto zákona na dobu nejméně jednoho roku, vysloví soud zároveň že odsouzený se vypovídá z území republiky.

(2) V ostatních případech odsouzení podle tohoto zákona může to soud učiniti, byla-li předem ohrožena bezpečnost státu, veřejná bezpečnost nebo veřejný pořádek.

Zastavení periodického tiskopisu.

(1)

1. Uzná-li soud v trestním řízení proti určité osobě nebo v řízení podle § 492 a 493 trestního řádu ze dne 23. května 1873, č. 119 ř. z., že obsahem periodického tiskopisu byl spáchán zločin nebo přečin uvedený v § 1, § 3, § 5 č. 1, § 6 č. 2 a 3, § 14 č. 1, 2 a 3, § 15 č. 3, § 16 č. 2, § 17 č. 1, § 21 č. 1, §§ 22 a 23 a že hledíc na předcházející taková rozhodnutí učiněná v době poměrně krátké o témž tiskopisu, byť i pod jiným názvem vydávaném, je se důvodně obávati, že budou uvedené trestné činy obsahem téhož tiskopisu nadále páčány, může zároveň vysloviti, že vydávání jeho může býti zastaveno.⁶⁾

Tento výrok lze bráti v odpor týmiž opravnými prostředky jako výrok o trestu nebo v řízení podle § 492 a 493 tr. ř. opravnými prostředky uvedenými v § 493 a 494 tr. ř.

Nabyli-li výrok právní moci, může politický úřad druhé stolice naříditi zastavení tiskopisu, a to u tiskopisů, vycházejících alespoň pětkrát týdně, nejdéle na jeden měsíc, u tiskopisů, vycházejících alespoň třikrát týdně, nejdéle na dva měsíce a u ostatních tiskopisů nejdéle na šest měsíců. Proti tomuto zastavení není opravných prostředků. Výrok soudní pozbývá účinnosti, nebylo-li zastavení nařízeno nejpozději do roka, u tiskopisů, vycházejících alespoň pětkrát týdně, nejpozději do šesti měsíců od právní moci tohoto výroku.

2. Kdo periodický tiskopis, jehož vydávání bylo zastaveno, dále vydává, trestá se za přečin vězením od osmi dnů do tří měsíců a byl-li pro tento přečin již potrestán, tuhým vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců.

3. Má-li tiskový úřad za to, že zastavený tiskopis je vydáván nebo podle oznámení jemu učiněného má býti vydáván dále pod jiným jménem, zakáže toto vydávání neb odmítne vzíti oznámení na vědomí, uveďa tento důvod. To platí i když rozhodnutí soudu, kterým bylo vysloveno, že vydávání tiskopisu může býti zastaveno, nenabylo ještě právní moci.

(2) Stížnost na toto opatření tiskového úřadu nemá odkladného účinku.

(3) Kdo přes to tiskopis dále vydává nebo jej vydávati započne, trestá se podle ustanovení uvedeného pod č. 2.

§ 34a.

(1) Vyžaduje-li toto účinnější ochrana bezpečnosti nebo vážnosti republiky, její ústavy nebo obecného míru v ní, může vláda nařízením, schváleným presidentem republiky, nejdéle na dobu jednoho roku:

1. rozšířiti okruh trestných činů, pro které lze podle § 34 vysloviti přípustnost zastavení periodického tiskopisu, o přečiny a přestupky uvedené v § 11 č. 2, § 14, č. 4 až 6, § 14a)⁸⁾, č. 1, 2 a 4, § 16 č. 1, §§ 18 a 20;

2. prodloužiti dobu, na kterou lze podle § 34 naříditi zastavení periodického tiskopisu, u tiskopisů, vycházejících alespoň pětkrát týdně, na tři měsíce, u tiskopisů, vycházejících alespoň třikrát týdně, na šest měsíců a u tiskopisů, s jichž opětným vydáváním od konce doby, po kterou byly naposledy zastaveny, na šest měsíců bez ohledu na to, jak často vycházejí.⁹⁾

(2) Vláda je povinna předložiti takové nařízení ihned oběma sněmovnám Národního shromáždění (výboru podle § 54 ústavní listiny) a odvolati je, jakmile pominou příčiny, pro které došlo k jeho vydání, nebo jakmile se na tom usnesou obě sněmovny, a to každá nadpoloviční většinou všech svých členů (výbor podle § 54 ústavní listiny).

(3) Jestliže příčiny, pro které došlo k vydání nařízení podle odstavce 1, nepominuly, může vláda nařízením, schváleným presidentem republiky, jeho účinnost, třeba i opětovně, prodloužiti, po každé však nejdéle na dobu dvou let. Ustanovení odstavce 2 platí i o tomto nařízení.10)